

Syyskuussa 2021 toteutettiin tutkimus venäjänkielisten perheiden ja suomalaisen koulujärjestelmän vuorovaikutuksesta.

Tutkimuksen tavoitteena oli testata hypoteeseja ulkomaiseen alkuperään ja suomen kielen oppimiseen liittyvistä ongelmista sekä selvittää venäjänkielisiä vanhempia eniten huolestuttavat aiheet. Kysymme, miten hyvin venäjänkieliset vanhemmat saavat tietoa lastensa kouluelämästä ja miten vanhempien ja koulun henkilökunnan välinen yhteistyö on järjestetty. Nimettömään kyselylomakkeeseen sisältyi aiheita, jotka koskivat oppimisen organisointia, lapsen suhteita luokahuoneessa sekä koulun ja vanhempien vuorovaikutusta. Tulokset auttoivat tunnistamaan alueet, joihin olisi kiinnitettävä huomiota ja joita olisi muutettava.

Tutkimukseen osallistui 75 henkilöä. Suurimmalla osalla osallistujista on kahden huoltajan perhe, ja yli puolella on korkeakoulutus. Osallistujista 94 prosenttia on naisia. Vastaajista 72 % asuu Uudenmaan maakunnassa ja 8 % Varsinais-Suomessa. Osallistujia on myös Kymenlaaksosta, Pirkanmaalta, Etelä-Pohjanmaalta, Etelä-Karjalasta, Satakunnasta, Päijät-Hämeestä, Pohjois-Pohjanmaalta ja Etelä-Savosta.

OPPIMISTULOKSET, KOTITEHTÄVÄT, VANHEMPIEN APU

Tutkimukseen osallistuneista lapsista 56 prosenttia ei tarvinnut erityistä oppimisen tukea. 13 prosenttia sai tukea sopeutumisen ja suomen kielen oppimisvaikeuksien vuoksi, ja 20 prosenttia sai tukea muista syistä, kuten lapsen yksilöllisistä ominaisuuksista johtuen.

Niistä oppiaineista tai tehtävistä, joista lasten on vaikea selviytyä, suomen kieli ja matematiikka ovat kärjessä. Useimmiten oppilaiden on vaikea ymmärtää pitkiä tekstejä, matemaattisia tehtäviä ja kirjoittaa käsin pitkää, yhtenäistä vastausta suomeksi. Vanhemmat mainitsevat myös vaikeuksia vieraiden kielten, historian, biologian, fysiikan, kemian, ympäristö- ja yhteiskuntaopin opiskelussa.

Vanhemmista 7 prosenttia ilmoitti, että heidän lapsillaan on vaikeuksia seurata koulun opetussuunnitelmaa. Useimmat heistä mainitsivat vaikeudet suomenkielisten tekstien kääntämisessä ja ymmärtämisessä, tarpeen selvittää tuntemattomia sanoja, tehtävien sanamuodon selvittämisen yhdessä ja pitkien tekstien laatimisen.

Vanhemmista 52 prosenttia auttaa joskus lapsiaan kotitehtävissä, kun taas 32 prosenttia ei tarvitse apua. Vanhemmat auttavat oppilaita valmistautumaan kokeisiin. Joskus lapsi tarvitsee vanhemman vahvistuksen siitä, että hän on ymmärtänyt tehtävän oikein. Aikuiset myös selittävät tehtäviä venäjäksi, puhuvat kirjojen pääkohdista tai toistavat sanoja oppimisen vahvistamiseksi.

MOTIVAATIO JA PSYKOLOGINEN MUKAVUUS

55 prosenttia vastaajista oli samaa mieltä siitä, että lasten motivaatio ja käyttäytyminen olivat muuttuneet parempaan suuntaan koulussa vietettynä aikana, mutta 35 prosenttia oli eri mieltä.

Yli 90 prosenttia on samaa mieltä siitä, että lapsilla on pääasiassa myönteiset suhteet opettajiinsa. 85 prosenttia sanoi, että lapsella on hyvät suhteet luokkatovereihinsa.

Neljälläkymmentäkahdeksalla prosentilla on myönteisiä käsityksiä koulusta, mutta 33 vastaajaa ilmoitti, että heidän lapsillaan on sekä myönteisiä että kielteisiä tunteita koulusta. Negatiivisia vaikutelmia on eniten 8 prosentissa.

Lapsista 80 %:lla on kavereita luokassa, 15 %:lla ei.

Oppilaista 35 prosenttia kommunikoi enemmän venäjänkielisten lasten kanssa, vaikka useimmilla lapsilla on monipuolinen sosiaalinen piiri. Lapset myös seurustelevat maahanmuuttaneiden oppilaiden kanssa osana koulupäivää.

Vastaajista 64 prosenttia sanoi, että koulussa kunnioitetaan eri taustoista ja kansallisuuksista tulevia ihmisiä. Kuitenkin 19 prosenttia ei ollut samaa mieltä ja 13 prosenttia ei osannut vastata.

KIUSAAMINEN, KONFLIKIT, MUIDEN KANSALLISUUKSIEN EDUSTAJIEN SUVAITSEVAISUUS KOULUSSA.

Vanhemmista 27 prosenttia vastasi myöntävästi kysymykseen, onko heidän lapsensa kokenut väkivaltaa tai kiusaamista koulussa tai koulun alueella. Tähän kysymykseen oli vaikea vastata 16 %:n mielestä. Vanhemmat huomasivat, että sekä lapset että opettajat painostivat heitä tai suhtautuivat ennakkoluuloisesti Venäjän kansalaisuuden vuoksi.

Kysymys tietoisuudesta siitä, miten koulussa esiintyviin konflikteihin tai kiusaamiseen puututaan, osoitti, että 8 prosenttia vanhemmista ei tiennyt, ja 23 prosenttia ei ollut varma, tiesivätkö he, kenen puoleen kääntyä kiusaamistapauksissa.

Joidenkin vanhempien mielestä opettajat vähättelevät kouluongelmia ja lasten välisiä ristiriitoja. He ovat sitä mieltä, että koulun pitäisi ottaa konfliktin molempien osapuolten vanhemmat aktiivisemmin mukaan vuoropuheluun.

Huolimatta siitä, että vanhempien, jotka osallistuvat lastensa kehitykseen ja koulutukseen, arvio suomalaisesta koulutuksesta on myönteinen, he havaitsevat tietynlaisen jakautumisen "ystävä- tai vihollisasemiin" sosiaalisissa suhteissa sekä oppilaiden keskuudessa että oppilaan ja opettajan välisissä suhteissa.

Yhdellä luokalla suomalaiset oppilaat saavat korkeampia arvosanoja kuin muista maista tulevat. Vanhemmilla on kysymyksiä arviointikriteereistä: kuinka objektiivisia ja puolueettomia ne ovat ja kuinka suuri merkitys persoonallisuudella ja opettajan asenteilla on arvioinnissa.

Vanhemmista 76 prosenttia uskoo, että heidän lapsensa on turvassa koulussa ja koulumatkalla.

PSYKOSOSIAALISTEN PALVELUJEN TOIMINTA

Kyselyyn osallistuneista 31 prosenttia on hakenut neuvontaa koulunkäynninohjaajalta tai psykologilta. Heistä 12 % oli tyytyväisiä psykososiaalisen palvelun laatuun, 23 prosenttia ei. Monet vanhemmat valittavat asiantuntijoiden muodollisesta asenteesta ja todellisen avun puutteesta heidän hakiessaan apua.

Mielipiteet jakoutuivat hieman sen suhteen, tietävätkö opettajat ja muu henkilökunta, miten toimia, jos koulussa esiintyy kiusaamista tai väkivaltaa. 58 prosenttia uskoo, että henkilökunta

osaa reagoida, ja 19 prosenttia oli eri mieltä väittämän "opettajat ja muu henkilökunta osaavat reagoida kiusaamiseen tai kouluväkivaltaan" kanssa.

PERHEEN JA KOULUN VUOROVAIKUTUS, KOULUTUSPROSESSI

Useimmat vanhemmat ovat tietoisia lapsensa kokemuksista koulussa. Vain 14 vastaajaa ilmoitti, että heidän lapsensa jakaa niitä harvoin tai joskus.

Vastaajista 67 prosenttia oli sitä mieltä, että opettajat kuuntelevat vanhempien näkemyksiä ja ottavat huomioon lapsen yksilölliset ominaisuudet, mutta 18 vastaajaa oli eri mieltä.

Vanhemmista 9 prosentilla oli vaikeuksia saada tapaaminen koulun rehtorin kanssa.

Suurin osa vastaajista ei ole yhteydessä lapsensa luokkatovereiden vanhempiin, mutta 39 prosenttia vastasi myönteisesti kysymykseen yhteydenpidosta ja 40 prosenttia on mukana yhteisissä aloitteissa muiden luokan tai koulun vanhempien kanssa.

Vastaajista 77 prosentilla on tietoa koulun toiminnasta ja koulutuksen organisoinnista, mutta 9 prosenttia mainitsi, että heidän oli vaikea saada tapaamista koulun rehtorin kanssa.

Noin 95 prosentilla on riittävästi tarvittavia laitteita (tabletti, kannettava tietokone, tietokone) ja digitaalisia taitoja Wilma-koulujärjestelmän käyttämiseen, mutta nelisen prosenttia vastasi, että heillä ei ole taitoja.

Vanhemmista 37 % on yleisesti ottaen tyytyväinen koulun oppiaineiden opetukseen, 10 % ei ole tyytyväinen opetuksen laatuun. Samaan aikaan 45 prosenttia sanoo, että he eivät ole tyytyväisiä yksittäisten oppiaineiden opetuksen laatuun.

Joidenkin vanhempien mielestä suomalaisten koulujen opetuksen laatu on epätasa-arvoista. Yhdessä koulussa ei suvaita kiusaamista ja siellä on hyvät opettajat, kun taas toisessa koulussa on huonoja arvosanoja ja kiusaamista.

Venäjänkieliset vanhemmat haluaisivat yksilöllisempää lähestymistapaa kuhunkin lapseen koulussa, eivätkä tasapäistää kaikkia lapsia samaan muottiin.

Kouluruokailu: Vanhemmilta saadun palautteen mukaan 48 prosenttia lapsista pitää kouluruoasta ja 30 prosenttia ei pidä siitä. Vanhemmista 17 prosenttia sanoo, että lapset eivät pidä joistakin aterioista, esimerkiksi mausteisista kastikkeista, hedelmistä salaattissa tai limaisista keitoista.

LISÄTOIMINTA JA LUKEMINEN

Vain 35 prosenttia vastaajista ilmoitti, että heidän lapsensa nauttivat lukemisesta. 57 prosenttia lapsista piti venäjänkielisiä kirjoja parempina. Lapsista 18 prosenttia valitsee lukukielekseen suomen ja 8 prosenttia englannin.

Lapsista 60 %:lla on koulun ulkopuolista toimintaa. Vastaajista 23 %:lla ei ole koulussa opetussuunnitelman ulkopuolista toimintaa. Suurimmalla osalla heistä on suomenkielistä koulun ulkopuolista toimintaa. Samaan aikaan yli puolet vastaajista mainitsi venäjän kielen lastensa koulun ulkopuolisen toiminnan kieleksi. Mielenkiinnosta venäjän kielen lisäopetukseen jakautuivat suunnilleen puoliksi.

Koulun ulkopuolella 81 prosenttia vastaajista osallistuu harrastusryhmiin ja -toimintaan. Toiminnan pääsuunnat ovat liikuntaryhmät (70 %), kuvataide ja käsityöt (37 %), musiikki (34 %)

ja venäjän kielen opetus (25 %). Koululaisista 15 prosenttia opiskelee vieraita kieliä ja 13 prosenttia tanssia.

Vanhemmista 65 prosenttia vastasi, että heidän lapsensa pääsee mukaan koulun kerhotoimintaan. Monet eivät kuitenkaan saa koululta tietoa toiminnoista, tai kerhot ovat kalliita, ajallisesti hankalia tai epäkiinnostavia. Vanhemmat huomauttavat, että karanteenitoimenpiteiden käyttöönoton myötä monissa kouluissa ylimääräisten ryhmien määrä on vähentynyt, ja niitä on peruttu. Lapset ovat menettäneet ystäviään, leirit ja retket ovat loppuneet, samoin lasten syntymäpäiväjuhlat.

Yleistä

Venäjänkieliset vanhemmat ovat tyytyväisiä koulutuksen laatuun, ja suurin osa lapsista käy mielellään koulua. Useimmat vanhemmat ovat aktiivisesti kiinnostuneita siitä, miten lapsen koulussa menee.

Lapsista 27 prosenttia vastaajista on kokenut koulukiusaamista.

Monet vanhemmat eivät ole tyytyväisiä psykososiaalisen palvelun laatuun, ja he uskovat, että opettajat ja muu henkilökunta eivät aina tiedä, miten reagoida, jos koulussa esiintyy kiusaamista tai väkivaltaa.

Vanhempien mukaan 80 %:lla lapsista on luokkakavereita, mutta 35 %:lla oppilaista on enemmän kontakteja venäjänkielisiin lapsiin.

Vaikka lapsensa kehitykseen ja koulutukseen osallistuvat vanhemmat arvioivat suomalaista koulutusta myönteisesti, jotkut vanhemmat havaitsevat sekä oppilaiden että opettajien keskuudessa jakautumista "omien ja vieraiden" välisiin sosiaalisiin asemiin.

Kiitämme vanhempia heidän aktiivisesta osallistumisestaan ja aiomme julkaista tutkimuksen tärkeimmät tulokset FB-sivuillamme sekä jakaa venäjänkielistä ryhmää koskevien tilastotietojen analyysin Suomen opetusviranomaisten kanssa.

